

## Külföldi delegációk Csongrád megyében

Az Igazságügyi Minisztérium vendégként tizenkét tagú iraki igazságügyi delegáció tartózkodik hazánkban. A küldöttség a magyar igazságszolgáltatás szervezetét, a bírósági eljárást, a bírósági ügyviteli szabályokat és a fiatalok büntető ügyében folytatott ítélezési gyakorlatot tanulmányozza.

Programjának megfelelően a delegáció, Selman Obead Abdala vezetésével tegnap, Csongrád megyébe látogatott. Elsőként a Szegedi Megyei Bíróságot keresték fel. Itt dr. Kun László, a megyei bíróság elnöke fogadta, s tájékoztatta a vendégeket a megye bíróságainak szervezetéről, munkájáról.

A küldöttség délután a Nagyfai Munkaterápiás Alkoholelvonó Intézetbe látogatott. Az intézetben folyó tevékenységről dr. Banka Lajos igazgató főorvos adott tájékoztatást.

A vendégek az esti órákban visszautaztak a fővárosba.

Szakszervezeti delegáció érkezett tegnap Belgrádból Szegedre. A jugoszláv igazgatási, igazságügyi és pénzügyi dolgozók szakszervezete szövetségi bizottságának képviselőiben Maksimilian Korošec, a bizottság elnöke, és Zlata Josifova Rakic, a bizottság titkára a Szakszervezetek Csongrád megyei Tanácsának szegedi székházában találkoztak Vas János-sal, a Kereskedelmi, Pénzügyi- és Vendéglátóipari Dolgozók Szakszervezetének főtitkárával. A megbeszélésen a két szomszédország ágazati szakszervezetei közötti együttműködés kialakításáról tanácskoztak.

A jugoszláv szakszervezeti vezetők a mai napon látogatást tesznek a Magyar Nemzeti Bank Csongrád megyei Igazgatóságán, ahol a pénzügyi dolgozók élet- és munkakörülményeivel ismerkednek, majd a délutáni órákban hazautaznak Belgrádba.

## Benkei András szovjet kitüntetése

A Szovjetunió Legfelsőbb Tanácsának elnöksége Benkei András nyugalmazott minisztert, a magyar és a szovjet belügyi szervek közötti baráti együttműködés elmélyítésében szerzett érdemeiért, a Népek Barátsága Erdemrenddel tüntette ki. A kitüntetést szerdán a Szovjetunió magyarországi nagykövetségén Vlagyimir Pavlov nagykövet nyújtotta át. Jelen volt Korom Mihály, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, a Központi Bizottság titkára, Borbándi János a Minisztertanács elnökhelyettese, Horváth István belügyminiszter és Rácz Sándor, az MSZMP Központi Bizottságának osztályvezetője.

(MTI)

## A munkapadtól a vezérigazgatóságig

# Szervezet és működés

A vállalati belső mechanizmus javítása a gazdasági alapegységek hatékonyabb működésének egyik tartaléka — ez hozzászólásom indítéka. Mégis vitára készítem a szerzőt, mert a tételt kimondta, helyes vagy néha téves megállapításokkal bizonyította, csak éppen keveset beszélt a helyzetet kialakító okokról, s még kevesebbet a megoldás alternatíváiról, útjairól. A belső mechanizmus korszerűtlenségét a vállalat belüli irányítási szintek bővülésére vezet vissza úgy, hogy szerinte ennek egyik okozója a vállalati szférában tapasztalható centralizációs folyamat.

Magyarírázható-e elsősorban ezzel a felvetett probléma? Véleményem szerint nem. Hiszen gondoljuk csak meg, hogy a közepes nagyságú, és a kisvállalatokat éppen úgy jellemzik a belső mechanizmus gyermekbetegségei, mint a nagyvállalatokat, trösztöket. Tehát eleve lenni kell egy olyan vállalatnak, amely tényezőnek, ami a belső mechanizmus lassabb és azonos tendenciájú fejlődését eredményezte a gazdálkodó szervezetnél. Ehhez rögtön hozzáfűzném, hogy álláspontom szerint a kiindulás nem a szervezetből kell hogy történjen, hanem az általa ellátandó feladatokból, funkciókból. Ugyanis elképzeltető egy túlméretezett szervezet, amelyik jól működik, de kevésbé képzelhető el egy rosszul működő, amelyik az ellátandó feladat és funkció szempontjából kiválóan felépített, helyesen szabályozott (hacsak nem egészen gyenge a szakmai létszámösszetétel).

Visszatérve az általam külső problémának jelzett okra: „Felerősödött a szigorúan részletes előírásokra támaszkodó... túlszabályozott irányítás” — írja a szerző. Igen, úgy tűnik. Ezt sugallják ugyanis — nem akaratlagosan — a központi, felügyeleti, ellenőrző állami szervek különböző intézkedései. (Itt rögtön vitatkoznék az első hozzászólóval is, aki kimondja, hogy a belső mechanizmus tekintetében nagyfokú önállósággal rendelkeznek a vállalatok.) Ismeretes, hogy egy vállalat működését határozatlan mennyiségű rendelet, utasítás, állásfoglalás, irányelv, egyéb kötelező direktíva determinálja, amely eleve kikényszeríti a neki megfelelő szervezet és szabályozás kialakítását. Csak példaként említem, hogy egy vállalat működéséhez 30–50 darab előírt belső működési szabályzat ad keretet, amelyek önmagukban mind helyes célkitűzéseket tartalmaznak, csak éppen ellentmondanak a komplex önirányító rendszerelméletnek. A tervezés-döntés-végrehajtás-ellenőrzés vezetési rendszer mindegyikét a különböző — külső kapcsolatrendszerből ere-

dő — intézkedési tervek, cselekvési programok készítésének sorozatához kapcsolódik. E kört tovább bővíti — szintén elsősorban külső indítással — a számtalan nyilvánvaló tartási, adatszolgáltatási, információ és jelentéskészítési kötelezettség, amely az előzőekkel együtt növeli magát a szervezetet és lassítja annak működését. Példaként gondoljunk csak végig a január 1-től életbe léptetett ár- és pénzügyi intézkedések jelenleg is gyűrűző végrehajtását — milyen erőket kötött ez le egy-egy vállalatnál? Számonkérhető-e ilyen körülmények között a tények alapos elemzésének hiánya, a vállalati stratégia kialakításának a belső mechanizmus tökéletesítésére irányuló törekvéseknek gyengesége? Hiszen egy vállalat folytonos, dinamikus, önirányító rendszer, amelynek működését nem lehet önmagában, kiszakítva vizsgálni, csak környezetével való kölcsönhatásában. A rendszerekre jellemző hierarchiai alapelvek, hogy a magasabbfokú rendszer (népgazdaság) működésének szabályai meghatározó jellegűek a részét képező rendszer, alrendszer (vállalat) működésére.

Összességében a belső mechanizmus viszonylagos korszerűtlenségének egyik okát feltétlenül külső kapcsolatokban is keresném. Amennyiben az önállóság és decentralizált működés feltételei valóságban is kialakulnak, úgy ez feltétlenül hatással lenne a belső mechanizmus tökéletesítésére is.

Hozzászólásom másik gondolata, hogy a vitacikkből, az eddigi reflexiókból és a mindennapok gyakorlatából nem tűnik ki pontosan, mit is értenek a szakemberek a belső mechanizmus konkrét lényegén! Milyen általános vonásokat lehetne kiemelni, amelyek miatt korszerűtlenségnek mondjuk a belső mechanizmust?

Egyik vélemény szerint a belső mechanizmus olyan kategória, amely a vállalati struktúrán, az irányítás szintjein kívül magában foglalja annak szabályozását, a vezetés-irányítás módszereit a döntési mechanizmust, az

A Délmagyarország  
vitaforum

információs rendszert, az üzemi demokráciát, a belső ellenőrzést, mint a visszacsatolás működés egyik elemét, a komplex anyagi érdekeltégi rendszert, és bizonyos értelemben a szervezési tevékenységet. Más álláspont szerint viszont a belső mechanizmus a termelési-szolgáltatási-gazdálkodási tevékenységeket, mint alapfolyamatokat kiszolgáló ügynevezett származtatott folyamatokat öleli fel, ezek közül leglényegesebbek az irányítás, az információ és az ügyvitel. Személy szerint inkább az első felfogáshoz csatlakozom. Az általános betegségi tünetek közül — egyetértve a szerzővel — mindenekelőtt a bürokratikus vonásokat emelném ki. További lényeges kérdésnek tartom (azonosulva a „Mikor változtassunk” című cikk szerzőjével) az emberi tényezőket meghatározó szerepét a belső mechanizmus kérdéskörében. E tekintetben úgy vélem, számos helyen szemléletbeli problémák vannak, ennek megváltoztatásához kell a legtöbb idő és a legnagyobb türelem. Ha elfogadjuk a belső mechanizmus fenti elemeit, és azt egyenként vizsgáljuk, akkor több olyan további gyengeséget fedezhetünk fel, amelyen változtatni kellene. Csak egy-két gondolatot felvillantánék: például az anyagi érdekeltégi rendszerek nem tükrözik eléggé az elkülönült vállalatok sajátosságait; a vezetési módszereket tekintve hiányozhat a folyamatszempelésű rendszeresítés, a hatáskörök és felelősség nem megfelelő elhatárolása; jellemző az elégtelen információk viszonylag nagy száma, ugyanakkor az értékelő-elemző, feldolgozott információk relatíve alacsony hányada; a döntési mechanizmus hagyományosan centralizált funkcionálása.

Alapvetően azonban úgy látom, hogy a belső mechanizmus fejlődése elindult, a tartalékok kiaknázása hozzájárul a vállalati hatékonyság növeléséhez, s ebben nagy lehetőségek rejlenek.

Csonka Miklós  
főmunkatárs

## Új utak épülnek a Duna-kanyarban Tanácskozás a fejlesztési tervekről

Hamarosan átadják az Esztergom—Vaskapuhoz vezető útszakaszt, ezzel újabb kirándulóközpont nyílik meg az idegenforgalom számára — jelentették be szerdán a Duna-kanyar Intéző Bizottság ülésén, ahol a fejlesztési elképzelések szerepeltek a napirenden. Mint elhangzott: a Duna-kanyarban különös jelentősége van egy-egy új létesítmény átadásának, amely a turizmus feltételeinek javulását eredményezi, hiszen a főszezonban naponta átlag kétszáz ezer vendég látogat erre a vidékre, s ellátásuk, a környezeti kultúra feltételeinek megteremtése állandó, sürgető feladat. A most elkészült három és fél kilométeres út — amelyen az autós turisták megközelíthetik Esztergom környékének legszebb hegyét, a Vaskaput — is ezt a célt szolgálja. Egy-

ben része az úthálózat-bővítési tervnek, amelynek végrehajtása során Királyréti—Cseresznyefa-rakodó között új út épül, majd átadják a Szentendre—Pilisszent-lászló—Visegrád—Lepence közötti szakaszt, amely a nagy forgalmú 11-es utat is tehermentesíti.

Nemcsak utak épülnek a népszerű kirándulóterületen; több tízmillió forintot fordítanak a vendégfogadás további feltételeinek javítására. Ezen belül most a legfontosabb feladat a települések csatornázásának megoldása — állapították meg a tanácskozáson. Jelenleg Visegrád csatornahálózatának kiépítésén dolgoznak. Tervbe vették, hogy a Visegrád—Mogyoró-hegy kirándulóközpontban műanyag sípályát építenek.

(MTI)

## Hol tart a szegedi építőipar? Jobb együttműködés, korszerűbb termelés

Két évvel ezelőtt párthatalozat született az építő- és építőanyagipar továbbfejlesztésére. Az ebből adódó helyi feladatokat a Csongrád megyei pártbizottság 1979. április 27-én, a Szeged városi pártbizottság pedig két héttel később megtárgyalta. A határozatból addóan az építőipari vállalatok és szövetkezetek egységes cselekvési programba foglalták, hogy mit akarnak elvégezni. Valamennyi pártszervezet fontosnak tartotta a végrehajtást és annak ellenőrzését. Rendszeresen közreműködtek a szakszervezeti bizottságok és a KISZ-szervezetek is.

A felelősségteljes munka eredményeként javult a beruházó, a tervező és a kivitelező közötti kapcsolat. A vállalatok pártszervezetei közötti rendszeressé vált az együttműködés a gazdasági célok eléréséért. Megalakult és idén megkezdte munkáját a Csongrád megyei Építőipari Koordinációs Iroda, amely szakbizottságok révén segíti a társult vállalatok és szövetkezetek összehangolt munkáját. Létrejött a Dél-alföldi Építőipari Társulás három dél-alföldi építőipari vállalat között. Az együttműködés jó példája továbbá az ÉGSZI és a DÉLÉP közös számítógépes munkavégzése. Csökkent a hagyományos

építési technológia részaránya, fokozódott a gépesítés és az előregyártás. A DÉLÉP például a földmunkáknál és a betonozásnál komplex gépláncot alkalmaz. A központi telephelyeket gépesítették, szélesítették az előregyártható építési termékek skáláját. Korszerű anyagokat alkalmazzanak, amely gyorsítja a szerelést és csökkenti az élőmunka-ráfordítást. Valamennyi vállalat és szövetkezet korszerűsítette az anyagmozgatást és a szállítást. Mivel kevés a rakodómunkás, új gépeket állítottak be, s konténeres, egységcsomagos anyagszállítást alkalmaznak. A szak- és szelvényipari munka könnyítése, gyorsítása végett korszerű célgépeket üzemeltetnek. Széles körben használják az újfajta építési anyagokat is.

Az építőiparban csökkent a fizikai dolgozók létszáma. Ennek ellenére a vállalatok teljesítették terveiket, sőt a DÉLÉP ennél többet is. Ez a javuló munkafegyelmeknek, a munkaidő jobb kihasználásának, a nagyobb hatékonyságnak tulajdonítható. Enyhült a fluktuáció is. A vállalatok a termelés növekedését a munkatermelékenység emelésével igyekeztek elérni. Folyamatosan a belső tartalékok feltárása, aminek eredményeként nem állnak annyit a gépek, s a

vállalatok és szövetkezetek teljesítették anyag- és energiatakarékossági tervüket.

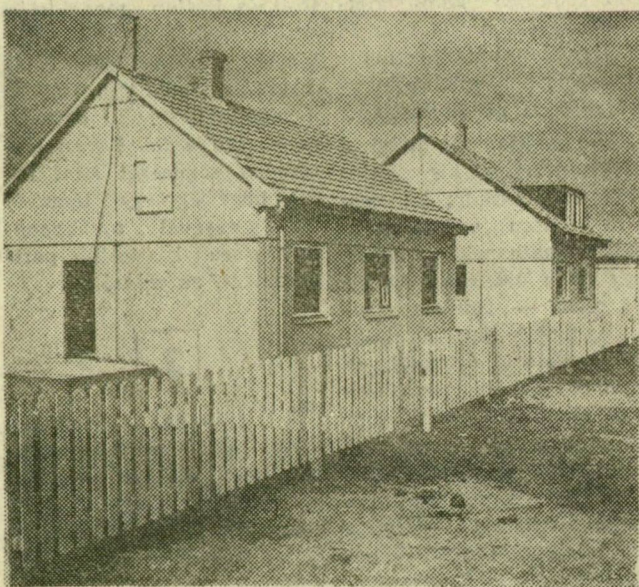
Javult az építőipari dolgozók életszínvonala és szociális helyzete. A mozgóbérek konkrét teljesítéshez és minőség munkához kötik. Az üzemi étkeztetésben részt vevők száma három ezerrel, az üdültetések száma 10 százalékkal nőtt. Az ideiglenes építkezéseken dolgozók kifogástalan lakókocsokban laknak. A változó munkahelyek munkásainak meleg ételről, vagy étkezési jegyről gondoskodnak, amelyeket bármely vendéglőben beválthatnak. Mindenütt megszervezték az üzemorvosi ellátást.

A lakóház-fenntartásban részt vevő vállalatok növelték a felújítás részarányát, új technológiával jelentősen csökkentik az élőmunkát, gyorsítják a kivitelezést. A CSOMIÉP a Püspök utcában, a Szegedi Magas- és Mélyépítőipari Vállalat a Bartók Béla téren kísérletezik az új eljárással. A második 15 éves lakásépítési terv megvalósítása érdekében elkezdődött a házigyári rekonstrukció. A tippstervek választékának bővítésére a DELTERV elkészítette a javaslatlattervet, amely lehetővé teszi a nagyobb alapterületű, kényelmesebb lakások építését, az egyszobásról a több szobásig. Az új beépítési javaslat lehetővé teszi a modern városrész kialakítását is. A DÉLÉP elkészítette a házigyári elemekből összeállítható csoportos családi házak terveit, s az OTP-vel megkötendő szerződés után már 1981-ben megkezdődhet Eszék-Ujszegeden ezer lakás építése. A magánházak építésére főleg Dorozsmán, Mihálytelken, Hattyastelepen, Újszegeden, Petőfitelepen és Béketelepen nyílik lehetőség.

## Márka-üzem Mályiban

A Borsod megyei Mályi községben szerdán átadják az Eger—Mátra-vidéki Borgazdasági Kombinát Márka üdítőital-gyártó üzemét, amelyben naponta 100 ezer üveg Márkát palackoznak. Az üzem mellett épült 2500 négyzetméter alapterületű raktárban egyidejűleg másfél millió palack Márka üdítő italt és egymillió palack bort raktároznak.

(MTI)



Gyenes Kálmán felvétele

Jelentős segítséget nyújt a DÉLÉP a Békés megyei árvíz-károsultaknak: egy-, másfél és kétszobás, panelből épült családi házzal pótolják az elpusztult otthonokat. Tegnap, szerdán Békésben és Dobozen a három típuslakást bemutató kiállítás nyílt. A DÉLÉP vállalta, hogy két hónap alatt felépíti a megrendelt típuslakásokat. Képviselet: a három típusház, Dobozen